

ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Περικλέους Σταύρου 31
34100 Χαλκίδα
Τ: 2221-300524 & 6937016375
F: 2221-300524
@: chalkida@diakrotima.gr
W: www.diakrotima.gr

Προς: Μαθητές Α, Β & Γ Λυκείου / Κάθε ενδιαφερόμενο

Αγαπητοί Φίλοι

Όπως σίγουρα γνωρίζετε, από τον Ιούνιο του 2010 ένα νέο «**ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ**» λειτουργεί και στη Χαλκίδα. Στο Φροντιστήριό μας, κάνοντας χρήση **πρωτοποριακών εκπαιδευτικών μέσων**, το «Σύστημα ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ» γίνεται «Σύστημα Επιτυχίας»!

Κάποια από τα βασικά σημεία υπεροχής των Φροντιστηρίων **ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ** είναι τα εξής:

- **Ευρεία χρήση** διαδραστικού πίνακα
- **Εξειδικευμένοι καθηγητές** επιλεγμένοι με τις πλέον αυστηρές μεθόδους
- **5μελή τμήματα** αντί για τα συνήθη πολυμελή τμήματα των φροντιστηρίων
- **60λεπτο μάθημα** και όχι 45λεπτο
- **Βοηθήματα εκδόσεων ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ** που προσφέρονται στους μαθητές μας

Εκτός όλων αυτών των πλεονεκτημάτων, οι μαθητές μας προετοιμάζονται για τις πανελλήνιες εξετάσεις ήδη από την Α Λυκείου, με τον τρόπο που διεξάγονται τα διαγωνίσματά μας. Η διαδικασία ξεκινά με την αποστολή του «Τετραδίου Ύλης» από τα Κεντρικά μία εβδομάδα πριν το καθορισμένο διαγώνισμα, ώστε να γνωρίζουν όλοι (διεύθυνση, καθηγητές και μαθητές) την εξεταστέα ύλη. Στη συνέχεια, την Παρασκευή το βράδυ πριν το διαγώνισμα αποστέλλονται από την Κεντρική Διοίκηση τα θέματα των διαγωνισμάτων του Σαββάτου, τα οποία φυσικά είναι άγνωστα και κοινά για όλα τα φροντιστήρια ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ.

Φανταστείτε λοιπόν, ότι οι μαθητές μας εξοικειώνονται ήδη από την Α τάξη του Λυκείου με την ιδέα των Πανελληνίων εξετάσεων αφού γράφουν σε όλη την Ελλάδα, κοινά και άγνωστα θέματα, σε κοινή ύλη, κοινή ημέρα και κοινή ώρα!

Στη συνέχεια, ακολουθεί το Τετράδιο Ύλης του Διαγωνίσματος, τα θέματα του Διαγωνίσματος και οι απαντήσεις από τους εξειδικευμένους καθηγητές μας. Για οποιαδήποτε απορία έχετε μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Φροντιστήριο στα τηλέφωνα και το e-mail που υπάρχουν πάνω δεξιά.

Τέλος, θα χαρούμε πολύ να σας δούμε από κοντά, προκειμένου να ενημερωθείτε εσείς και οι γονείς σας για τα προγράμματα σπουδών μας και να ωφεληθείτε από τις προσφορές μας ενόψει της νέας σχολικής χρονιάς.

Με φιλικούς χαιρετισμούς,

Απόστολος Κηρύκος
Χημικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
MSc Marketing & Communication A.U.E.B.
Διεύθυνση **ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ** Χαλκίδας

ΔΕΛΤΙΟ ΕΞΕΤΑΣΤΕΑΣ ΥΛΗΣ

ΤΑΞΗ: Γ ΛΥΚΕΙΟΥ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: 09/10/2010
ΜΑΘΗΜΑ : ΑΡΧΑΙΑ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ: ΝΑΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	
ΓΝΩΣΤΟ:	(ΘΕΡΙΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑ ΟΛΟΣ Ο ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ (ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ – ΧΕΙΜΕΡΙΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ (ΕΩΣ ΚΑΙ 4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ)	
ΑΓΝΩΣΤΟ:	ΟΛΑ ΠΛΗΝ ΠΛΑΓΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	

Για την άριστη προετοιμασία ενός διαγωνίσματος απαραίτητη είναι η γνώση όλων των ασκήσεων που περιέχονται στο σχολικό και στο φροντιστηριακό βιβλίο ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ στα κεφάλαια που περιλαμβάνονται στην παραπάνω εξεταστέα ύλη. Κατ' ελάχιστον όμως απαραίτητη κρίνεται η γνώση των παραπάνω προτεινόμενων ασκήσεων.

Σας Ευχόμαστε Καλή Επιτυχία!

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

(Για Χειμερινή Προετοιμασία)

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ 322Α-323Α

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶν μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχύ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤϋρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής –πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἧς μέρος πολεμική– ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σφάζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἡδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· “Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; Νενέμηνται δὲ ᾧδε· εἷς ἔχων ἱατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὲ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;” “Ἐπὶ πάντας,” ἔφη ὁ Ζεὺς, “καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιντο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως.” Οὕτω δὴ, ᾧ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινος δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὧν τῶν ὀλίγων συμβουλευῇ, οὐκ ἀνέχονται, ὡς σύ φῆς—εἰκότως, ὡς ἐγὼ φημί—ὅταν δὲ εἰς συμβουλήν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρός ἀνέχονται, ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις. Αὐτὴ, ᾧ Σώκρατες, τούτου αἰτία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστεί από το παραπάνω απόσπασμα το εξής τμήμα : *Ἐπειδὴ δέ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας,..... ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.*"

(10 μονάδες)

B1. Να σχολιαστούν οι φράσεις : α) ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας β) καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη.... πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής γ)Ζεὺς οὖν δέισας .... πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην
[από τα τρία υποερωτήματα να απαντήσετε στα δύο]

(15 μονάδες)

B2. Με βάση το εξής τμήμα του κειμένου «Οὕτω δὴ, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι,.....ὅταν δέ εἰς συμβουλήν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὥς παντί προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις. Αὕτη, ὦ Σώκρατες, τούτου αἰτία.» και το τμήμα που παρατίθεται παρακάτω, να καταγράψετε τις απόψεις σας σχετικά με την απάντηση που δίνει ο Πρωταγόρας μέσω του μύθου στην αντίρρηση του Σωκράτη περί τοῦ διδακτοῦ τῆς ἀρετῆς. Να συγκρίνετε τις αιτίες, για τις οποίες ο Πρωταγόρας αφηγήθηκε το μύθο, με το επιμύθιο και να εξηγήσετε πως αντιλαμβάνεστε την διαφορά.

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ 318E-320C

Εγώ λοιπόν θεωρώ, όπως και οι άλλοι Έλληνες πως οι Αθηναίοι είναι σοφοί. Και βλέπω ότι, όποτε συγκεντρωνόμαστε στην εκκλησία του Δήμου, όταν η πόλη πρόκειται να εκτελέσει κάποιο έργο οικοδομικό, καλούμε τους οικοδόμους ως συμβούλους στην οικοδομική, και όταν πάλι πρόκειται για ναυπηγικό έργο, καλούμε τους ναυπηγούς, και με τον ίδιο τρόπο πράττουμε όταν πρόκειται για όλα τα αντίστοιχα έργα, για όσα δηλαδή θεωρείται πως είναι διδακτά και μπορεί κάποιος να τα μάθει με κατάλληλα μαθήματα. Εάν επιχειρήσει δε κάποιος άλλος να δώσει τη συμβουλή του στο δήμο, κάποιος που οι άνθρωποι δεν τον θεωρούν τεχνίτη σχετικό, η συνέλευση δεν τον αποδέχεται, ακόμα και αν είναι ωραίος και πλούσιος και από μεγάλη οικογένεια.....Όταν όμως πρέπει να αποφασιστεί κάποιο ζήτημα που αφορά τη διοίκηση της πόλεως, σηκώνεται και δίνει τις συμβουλές του γι' αυτό εξίσου και ο οικοδόμος, και ο σιδεράς, και ο έμπορος ή ο ναυτικός, και ο πλούσιος, και ο φτωχός, και αυτός που είναι από μεγάλο γένος, και αυτός που δεν είναι από κάποια γενιά σπουδαία. Και κανένας δεν τους ψέγει γι' αυτό, όπως τους

προηγούμενους: «γιατί εσύ, χωρίς να έχεις διδαχτεί από πουθενά αυτό το πράγμα και χωρίς να έχεις δάσκαλο σ' αυτό το θέμα, θέλεις να δώσεις και συμβουλές;». Άρα, είναι προφανές πως δεν θεωρούν ότι το πράγμα αυτό είναι κάτι που διδάσκεται.

(15 μονάδες)

B3. να δοθούν δύο ομόρριζα της αρχαίας νέας ελληνικής για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου : **διηρθρώσατο, σποράδην, απώλλυντο, δείσας, νείμω, κτείνειν**

(10 μονάδες)

B4. διαλεκτική και μαιευτική. Ποια η σημασία των όρων αυτών στην φιλοσοφική αναζήτηση του Σωκράτη;

(10 μονάδες)

ΑΔΙΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θράσυλλος γὰρ ὁ πατήρ τοῦ καταλιπόντος τὴν διαθήκην παρὰ μὲν τῶν προγόνων οὐδεμίαν οὐσίαν παρέλαβεν, ξένος δὲ Πολεμαινέτω τῷ μάντει γενόμενος οὕτως οἰκείως διετέθη πρὸς αὐτὸν ὥστ' ἀποθνήσκων ἐκεῖνος τὰς τε βίβλους τὰς περὶ τῆς μαντικῆς αὐτῷ κατέλιπεν καὶ τῆς οὐσίας μέρος τι τῆς νῦν οὔσης ἔδωκεν. Λαβὼν δὲ Θράσυλλος ταύτας τὰς ἀφορμὰς ἐχρῆτο τῇ τέχνῃ· πλάνης δὲ γενόμενος καὶ διαιτηθεὶς ἐν πολλαῖς πόλεσιν ἄλλαις τε γυναιξὶν συνεγένετο, ὧν ἔνιαι καὶ παιδάρι' ἀπέδειξαν ἀκεῖνος οὐδὲ πώποτε γνήσια ἐνόμισεν, καὶ δὴ καὶ τὴν ταύτης μητέρ' ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἔλαβεν.

Ἰσοκράτους Αἰγινήτικὸς 5-6

ξένος = φίλος εκ φιλοξενίας

ἀφορμαὶ = οἱ πόροι, τὰ μέσα με τὰ οποία κάποιος επιχειρεῖ, αρχίζει κάτι

ἀποδείκνυμι παῖδας/παιδάρια = παρέχω, γεννῶ παιδιά

Γ. Να μεταφραστεί το παραπάνω κείμενο

(20 μονάδες)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Δ1. Να αντικατασταθούν χρονικά οι ρηματικοί τύποι: **παρέλαβεν, διετέθη, αποθνήσκων**

Δ2. Να αντικατασταθούν εγκλιτικά οι τύποι: **κατέλιπεν, έδωκεν**

(10 μονάδες)

Ε1. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι υπογραμμισμένες λέξεις

Ε2. Να αναγνωριστούν ως προς τη φύση και τη θέση οι δευτερεύουσες προτάσεις του αποσπάσματος «πλάνης δέ γινόμενος..... έν τούτοις τοῖς χρόνοις έλαβεν.»

(10 μονάδες)

Επιμέλεια θεμάτων:
Νάτσης Δημήτρης

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Α. Και επειδή ο άνθρωπος πήρε κάποιο θεϊκό μερίδιο, πρώτα πρώτα λόγω της συγγένειάς του προς το Θεό, γόνα αυτός από τα ζώα πίστεψε σε Θεούς και άρχισε να ιδρύει βωμούς κ' αγάλματα Θεών. Έπειτα γρήγορα κατόρθωσε να διαρθρώσει με την ικανότητά του έκαρθρου ήχου και λείψαν και βρήκε κατοικίες και ενδύματα και υποδήματα και στρωσίδια, καθώς και τροφές από τη γη. Έτσι, λοιπόν, εφοδιασμένοι οι άνθρωποι στην αρχή κατοικούσαν διασκορπισμένοι, πόλεω όμως δεν υπήρχαν. χάνονταν λοιπόν από τα θηρία, επειδή από κάθε άποψη ήταν αδύναμοι σε σχέση με αυτά, ενώ η κατασκευαστική του ικανότητα ήταν καλός βοηθός για την ανεύρεση τροφής, ήταν όμως ανεπαρκής στον πόλεμο κατά των θηρίων - γιατί δεν είχαν ακόμη την πολιτική τέχνη, μέρος της οποίας είναι η πολεμική επιδίωξαν, λοιπόν, να συγκεντρώνονται πολλοί μαζί και να εξασφαλίζουν τη σωτηρία τους χτίζοντας πόλεις. Κάθε φορά όμως που μαζεύονταν, αδικούσαν ο ένας τον άλλο, επειδή δεν είχαν την πολιτική τέχνη, με αποτέλεσμα πάλι να διασκορπίζονται και να εξαφανίζονται. Ο Δίας τότε επειδή φοβήθηκε για το γένος μας μήπως εξαφανιστεί ολοσχερώς, στέλνει τον Ερμή να φέρει στον άνθρωπο την αιδώ και τη δίκη, για να φέρουν αυτές την ευταξία στις πόλεις και να δημιουργήσουν του συνεκτικού δεσμούς της ανθρωπίνης κοινότητας.

Β1 α) βλ. ερμηνευτικά σχόλια σελ 82 σχ. εγχειριδίου

β) βλ. ερμηνευτικά σχόλια σελ 82 σχ. εγχειριδίου

γ) αἰδώς : η ηθικότητα, η ηθική συνείδηση, ο σεβασμός στον άγραφο νόμο. Το συναίσθημα της τροπής που νιώθει ο άνθρωπος για κάθε του πράξη, που αντιβαίνει στον καθιερωμένο ηθικό κώδικα του κοινωνικού περιβάλλοντος. Η αιδώ εμπεριέχει και εκφράζει όλες εκείνες τις ηθικές αναστολές που προφυλάσσουν το άτομο από τις κάθε λογής εκτροπές. Οι αναστολές αυτές τον κάνουν να φοβάται μήπως προσκρούσει στον κώδικα συμπεριφοράς του κοινωνικού περιβάλλοντος, χάοντας έτσι την εκτίμησή των συμπολιτών του.

Δίκη: είναι το συναίσθημα του δικαιοσύνης, η αντίληψη του δικαίου και του άδικου, ο σεβασμός των γραπτών νόμων και των δικαιωμάτων των άλλων. Είναι η έμφυτη περί δικαίου αντίληψη.

Β2.

Ο Σωκράτης είχε διαπιστώσει ότι σε τεχνικά θέματα οι Αθηναίοι στην εκκλησία του δήμου δέχονται την άποψη μόνο των επαϊόντων. Ενώ για θέματα πολιτικά δέχονται την άποψη όλων των πολιτών. Άρα, είχε διαπιστώσει, η πολιτική αρετή δεν διδάσκεται. Ο Πρωταγόρας μέσω του

μύθου καταδεικνύει ότι λόγω της αιδούς και της δίκης (σωφροσύνη και δικαιοσύνη), αρετές που στην ουσία συνιστούν την πολιτική αρετή και είναι καθολικές για τους ανθρώπους, οι άνθρωποι μπορούν να ανεβαίνουν στο βήμα της εκκλησίας και να εκφράζονται, να συμβουλεύουν. Βάσει όμως όλων αυτών των δεδομένων, γεννάται το εξής ερώτημα: σε τι χρειάζεται πλέον η διδασκαλία του Πρωταγόρα, εφόσον οι πάντες διαθέτουν την πολιτική αρετή;

- άρση της αντίφασης: Το ερώτημα που μόλις γεννήθηκε, που στην ουσία πρόκειται για παράδοξο, μιας και ο Πρωταγόρας, ενώ υποστήριξε ότι διδάσκει την πολιτική αρετή, τώρα υποστηρίζει ότι πολιτική αρετή (αιδώς και δίκη) υπάρχουν καθολικά σε όλους τους ανθρώπους, μπορεί να απαντηθεί ως εξής: ο Δίας φύλαξε ζηλότυπα μακριά απ' τους ανθρώπους το υπέρτατο αυτό αγαθό (πολιτική τέχνη) και το μόνο που έστεργε να τους δώσει ήταν η αιδώς και η δίκη, δύο βασικές πολιτικές αρετές, που όμως δεν ισοδυναμούν με την πολιτική τέχνη. Πρόκειται για ένα είδος "σπερματικής" πολιτικής τέχνης, για μια πολιτική τέχνη σε "δυνάμει" κατάσταση, που για να ξεδιπλωθεί και να εμφανιστεί σε κατάσταση "ένεργείας" προϋποθέτει μακρόχρονη καλλιέργεια συνοδευόμενη από μόχθο, φροντίδα και μάθηση. Έτσι εξηγείται το παράδοξο, που με μια πρώτη ματιά φαίνεται αντίφαση, χωρίς όμως να είναι στ' αλήθεια. Δηλαδή αφού όλοι ανεξαιρέτως κατέχουν τις πολιτικές αρετές, τι τους χρειάζεται η διδασκαλία της πολιτικής τέχνης; Η απάντηση βρίσκεται στο ότι το επιδιωκόμενο, δηλαδή η πολιτική τέχνη, δεν ταυτίζεται με τις προϋποθέσεις της επίτευξής της, δηλαδή την αιδώ και την δίκην, αλλά ούτε και διαφοροποιείται σε μεγάλο βαθμό από αυτές. Κατά τον Πρωταγόρα ο άνθρωπος πρέπει να κινείται από τη "δυνάμει" πολιτική τέχνη στην "ένεργεία" πολιτική τέχνη, μέσω της μάθησης και της διδασκαλίας. Ούτε είναι λοιπόν, ούτε δεν είναι κάτοχος της πολιτικής ο άνθρωπος. Γίνεται κάτοχός της μόνο όταν επωφεληθεί από τις προϋποθέσεις που του έχουν δοθεί. Έτσι επαφίεται στην ελεύθερη βούληση του ανθρώπου να δεχτεί τα δώρα του Δία, μιας και δεν είναι έμφυτα- βάσει του μύθου -αλλά δόθηκαν κατά την πορεία εξέλιξης του ανθρώπινου γένους, και επίσης δεν αρκεί η προσφορά του θεού, αλλά απαιτείται επιπλέον εσωτερικός αγώνας και προσπάθεια για την απόκτηση αφενός των δύο αρετών, αλλά και για την παραπέρα καλλιέργειά τους, μέσω της διδασκαλίας.

B3.

διηρθρώσατο : άρθρωση , αρθρογράφος
σποράδην : διασπορά , σποραδικά
ἀπώλλυντο : απώλεια , όλεθρος
δείσαι : δέος , δειλός
τείρω : γόμος , αποτομή
κτείνειν : αυτοκτορία , εντογοκτόνο

B4. βλ. σχολικό εγχειρίδιο σελ. 35-36 (Τα όπλα του... στη γρήνη του.)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ.

Ισοκράτους Αιγινήτικός 5-6: ο Θράσυλλος, ο πατέρας αυτού που κληροδότησε την διαθήκη, δεν παρέλαβε καμία περιουσία από κανέναν πρόγονο του, ωστόσο έγινε φίλος εκ του θεσμού της ξενίας με τον Πολεμαινέτο τον μάντη και συνδέθηκε τόσο φιλικά μαζί του, ώστε όταν ο μάντης πέθανε του άφησε ως κληρονομιά τα βιβλία της μαντικής τέχνης και μέρος από την υπάρχουσα περιουσία. Αφού έλαβε αυτός τα βιβλία, άρχισε να εξασκεί την μαντική τέχνη. Αφού περιπλανήθηκε και έζησε σε πολλές πόλεις, συνενυρέθηκε με διάφορες γυναίκες, μερικές από τις οποίες του γέννησαν παιδιά, τα οποία εκείνος ποτέ δεν αναγνώρισε ως δικά του, και μάλιστα την μητέρα αυτής εδώ της αντιδίκου μου εκείνη την περίοδο την πήρε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Δ1

ΕΝΣΤ.	παραλαμβάνει	ἀποθνήσκων	ΕΝΣΤ.	διατίθεται
ΠΡΤ.	παρελάβανε	-	ΠΡΤ.	διετίθετο
ΜΕΛ.	παραλήφεται	ἀποθανούμενος		
ΑΟΡ.Β'	παρέλαβε	ἀποθανών	ΜΕΛ.ΠΑΘ.	διατεθόσεται
ΠΡΚ.	παρείληφε	ἀποτεθνηκώς		
ΥΠΡΕ.	παρείληφει	-	ΑΟΡ.ΠΑΘ.	διετέθη
			ΠΡΚ.	διατέθειται
				κ' δάκεται
			ΥΠΡΕ.	διετέθειτο
				κ' διέκειτο

Δ2.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
κατέλιπεν	καταλίπη	καταλίποι	καταλίπέτω
ἔδωκεν	δῶ	δοίη	δοτω

Ε1.

ὁ πατήρ: παράθεση στο Θράσυλλο

τῷ Πιολεμνέτω: δοτική αντικειμενική στο ξένον

οὕτως: επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο οἰκείως

αὐτῷ: ἔρμεσο αντικείμενο στο ρ. κατέλιπεν

τῆς οὐσίας: γενική διαιρετική στο μέρος

τῇ τέχνῃ: αντικείμενο στο ρ. ἐχρῆτο

πλάνης: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο Θράσυλλο της
μζχ. γενόμενος

χυταίῃν: αντικείμενο στο ρ. συνεχέμετο

ῶν: γενική διαιρετική στο ἔνια

γνήσια: κατηγορούμενο του αντικείμενου ᾧ (ἄκεϊνος)

ταύτης: γενική κτητική στο μητέρα (ἡ γενική της συχέκας)

Ε2.

- ῶν... ἀπέδειξαν: Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, ἑισάγεται με την αναφορική
αντωνυμία ῶν και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό. Λειτουργεί
ὡς γενική προσδιοριστική (γενική διαιρετική) στο χυταίῃν.

ἄκεϊνος... ἐτόρμisen: Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, ἑισάγεται με την αναφορική
αντωνυμία ᾧ (ἄκεϊνος → φαινόμενο κράσης) κ' εκφέρεται με οριστική, γιατί
δηλώνει το πραγματικό. Λειτουργεί ὡς παράθεση στο παιδάρια